

*Михайлова Марія, студентка I курсу магістратури,
спеціальність «Маркетинг»,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

РЕЛІГІЯ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО БУТТЯ ЛЮДИНИ

Актуальність проблеми полягає в тому, що автором самостійно визначена роль релігії в сталому розвитку людства. У статті була обґрунтована визначальна роль релігії в житті суспільства.

Мета дослідження полягає у визначенні категорії «релігія» і її впливу на життя, і розвиток людини.

Результати наукової розвідки. Релігія займає особливе місце в усіх сферах суспільного життя і ґрунтується на життєвому досвіді людини. Релігія несе в собі відчуття причетності до самих перших початків буття, а на ґрунті такого відчуття утворюються об'єднання людей, які сповідують певну форму релігійного вірування.

Релігія – це суспільно-історичне явище, яке функціонує в людських співтовариствах і виникає й змінюється в процесі формування людської історії. Релігія має складну будову, в якій важливе місце займають освіта людської свідомості, релігійні дії і релігійні організації.

Існує два підходи до визначення поняття «релігія» – змістовний і функціональний. Перший має намір визначити основні властивості і ознаки, які відрізняють релігію від інших соціальних явищ; другий – визначає її роль в системі суспільного життя. Відповідно, змістовний підхід відображає віру людини в надприродні істоти, явища і їх реальні прояви в житті людини, а

функціональний підхід – описує реалізацію вірувань в системі міжособистісних і суспільних відносин. [2]

Таким чином, релігія визначається як: соціальний феномен, який відображає певну сферу життя людини і суспільства; засіб практичного духовного освоєння світу; світоглядна система координат; життєва позиція і діяльність. [4]

Як відомо, функціональна роль релігії в суспільстві визначається через результати її впливу на особисте або соціальне життя: на макрорівні - це вплив релігії в межах конкретного суспільства, держави, нації, етносу, великої соціальної групи; на мікрорівні – це вплив на особистість, малі соціальні групи. Розкриваючи функціональну роль релігії в житті суспільства, підкреслимо, що одним з важливих питань є вивчення її соціального змісту. Необхідно враховувати, що релігія – це створення людського суспільства, особлива форма пізнання їм себе самого і навколишнього світу.

Однією з важливих функцій релігії є світоглядна. Вона полягає в тому, що релігія намагається створити власну картину світу. Зміст релігійного світогляду – не божественний, а людський, або, краще сказати, – громадський, незважаючи на його фантастичність.

Також релігія виконує регулятивну функцію. Вона створює певну систему норм і цінностей, які полягають перш за все в збереженні і закріпленні віри в надприродне.

При певних історичних умовах релігія здійснює функцію інтегрування, тобто збереження і зміцнення діючої соціальної системи. Винятком з інтегративної функції релігії є виникнення релігійних конфліктів, які мають потужний вплив на суспільні відносини в цілому. Однією з перших робіт, в якій проаналізовано конфлікт як суспільне явище, є «Дослідження про природу і причини багатства народів» А. Сміта.

Автор стверджує, що основою конфліктів є поділ суспільства на класи і економічне суперництво, яке він розглядає як важливу рушійну силу розвитку суспільства. [1]

За словами Р. Дарендорфа, в центрі конфлікту – поділ влади, усвідомлення позиції власної громадської групи в структурі суспільства. Організовані структури і усвідомлений інтерес роблять раціональний вибір до шляху вирішення конфлікту. Розуміння можливо, коли в просторі конфлікту є певний порядок. Тому, на думку дослідника, слід впроваджувати норми поведінки, а рішенням конфліктів повинні займатися відповідні державні інститути. [5]

Поняття релігійного конфлікту можна розглядати в двох площинах. Згідно з першою, до релігійних належать конфлікти між релігійними організаціями. Згідно з другою, окремою групою релігійних конфліктів є те, що виникає між соціальними утвореннями, групами.

На думку Вебера під таким конфліктом розумілася «боротьба статусних груп», які відзначали самобутність свого способу життя і вчення. [3]

Як зазначає М. Вебер, інтереси і цілі різних статусних груп формуються на різних ідейних засадах, але обов'язково рано чи пізно все одно повинні перетнутися, в результаті чого можливі конфліктні ситуації і, відповідно, будуть проходити пошуки шляхів їх вирішення чи подолання. В кінцевому підсумку релігійні конфлікти як у освітніх закладах, так і на міжіндивідуальному рівні рано чи пізно стануть джерелом змін в суспільстві. Адже, як зазначалося, релігія в усі часи і в усіх народів відігравала величезну роль в процесах, які відбувалися в суспільстві. [3]

Висновки. Релігія завжди була своєрідною духовно-моральною опорою суспільства, за допомогою якої зберігалися і передавалися від покоління до покоління моральні норми і принципи, традиції, звичаї та обряди, національні святині. Релігія давала і дає відповіді на одвічні питання внутрішнього стану людини, найпотаємніші аспекти його буття. Вона

підкується про людські душі так, як не може підкуватися світська організація. Без релігійної свідомості ніколи не утвердяться принципи і норми громадянського суспільства.

Використані джерела та література:

1. Еленский В. Е. Религиозное обучение и воспитание в законодательстве и образовательных системах западноевропейских стран / В. Е. Еленский // Человек и мир. – 2001. – № 11/12. – С. 32–36.
2. Забуга М. П. Православные ценности в современном украинском контексте / М. П. Забуга // Православные духовные ценности и современность: материалы междунар. наук-практ.. конф. – Київ, 2003. – С. 86–94.
3. Олексенко Р. І. Вплив філософії Макса Вебера на світову економічну думку / Р. І. Олексенко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2012. – Вип. 4 (3). – С. 24–28.
4. Олексенко Р. І. Міфо-релігійні фактори утвердження філософії ринкових відносин / Р. І. Олексенко // Грані. – 2015. – № 9. – С. 118–123.
5. Філософія ринкових відносин : навч.-метод. посіб. / Р. І. Олексенко. – Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. – 311 с.